22023816829

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АТЫНАН ШЕШІМ

2024 жылғы 20 қараша № 2301-24-00-2/2990 іс Атырау қаласы

Атырау облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық соты құрамында:
төрағалық етуші судья Ж.М. Момынжанов,
сот отырысының хатшысы ретінде Ш.М.Борисованың қатысуымен,
ашық сот отырысында қойылған талап бойынша азаматтық істі қарады:

ТАЛАП ҚОЮШЫ:
«Атырау облысы Мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының Ғабдол Сланов атындағы облыстық ғылыми Әмбебап Кітапханасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

ЖАУАПКЕР:
«Айдана» жеке кәсіпкері

ТАЛАП ҚОЮШЫНЫҢ ТАЛАБЫ:
Мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп тану

СОТҚА ҚАТЫСҚАНДАР:
талап қоюшы өкілі А.С. Қобдаған

<u>СИПАТТАУ БӨЛІГІ:</u>

2024 жылғы 27 тамызда «Атырау облысы Мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының Ғабдол Сланов атындағы облыстық ғылыми Әмбебап Кітапханасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – тапсырыс беруші, Кітапхана) мен «Айдана» жеке кәсіпкері (бұдан әрі – өнім беруші, Кәсіпкер) арасында тауарларды мемлекеттік сатып алу туралы №111 шарт (бұдан әрі - шарт) жасалып, жауапкер «Компьютерге арналған құлаққаптар» сатып алу бойынша қызметті шарт жасалған күннен бастап 15 күнтізбелік күннің ішінде көрсетуге міндеттенген.

Шарттың қолдану мерзімі 2024 жылғы 31 желтоқсанға дейін белгіленген, жалпы бағасы 26 150 теңге.

2024 жылғы 11 қыркүйекке дейін жауапкер шарт бойынша міндеттемелерін орындауға міндетті болған.

2024 жылғы 22 қазанда шарт біржақтама бұзылған.

Кітапхана талап қоюда Кәсіпкердің шарт бойынша міндеттемелерін орындамағанын негізге алып, оны мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп тануды және одан 549 теңге тұрақсыздық айыбын өндіруді сұраған.

Жауапкермен талап қоюға қарсы пікір ұсынылмады.

Атырау облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотының 2024 жылғы 19 қарашадағы ұйғарымымен талап қоюдың 549 теңге тұрақсыздық айыбын өндіру туралы бөлігі қараусыз қалдырылды.

Сотта талап қоюшы өкілі А.С. Қобдаған талап қоюды қолдап, толық қанағаттандыруды сұрады.

Жауапкер Кәсіпкер өз өкілінің сотқа келуін қамтамасыз етпеді, сол себепті іс Қазақстан Республикасы Азаматтық процестік кодексінің (бұдан әрі - АПК) 196-бабының 4-бөлігіне сәйкес, оның қатысуынсыз қаралды.

УӘЖДЕУ БӨЛІГІ:

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің (бұдан әрі – АК) 272, 277-баптарына сәйкес, міндеттеме – міндеттеме шарттары мен заң талаптарына сәйкес тиісінше және мерзімінде орындалуға тиіс.

АК-нің 458-бабына сәйкес, кәсіпкер болып табылатын сатушы (тауар беруші) сатып алушыға өзі өндіретін немесе сатып алатын тауарларды кәсіпкерлік қызметке немесе жеке өзіне, отбасына, үй ішіне және сол сияқты өзге де пайдалануға байланысты емес өзге мақсаттарға пайдалану үшін келісілген мерзімде немесе мерзімдерде беруге міндеттенеді.

Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңының 12-бабы 4-тармағының 3)-тармақшасына сәйкес (бұдан әрі - Заң), мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылар тізілімі өздерімен жасалған мемлекеттік сатып алу туралы шарттар бойынша өз міндеттемелерін орындамаған не тиісті түрде орындамаған өнім берушілердің тізбесін білдіреді.

Шарт міндеттеменің туындауының негізі болып табылады.

Шартқа қол қою арқылы жауапкер оның шарттарымен келісіп, шарт жасалған күннен бастап 15 күнтізбелік күннің ішінде, яғни 2024 жылғы 11 қыркүйекке дейін тауарды жеткізуге міндеттенді.

Бұл ретте, өнім беруші шарт бойынша өзіне алған міндеттемелердің толық және тиесілі орындалуын қамтамасыз етуге тиіс.

Алайда, өнім беруші шарт бойынша міндеттемелерді көрсетілген мерзімде орындамаған.

Бұл мән-жай шарттың 2024 жылғы 22 қазанда біржақтама бұзылуына себеп болған, оны жауапкер дауламаған.

Демек, істі қарау кезінде тараптардың міндеттері АК-нің 403-бабының күшімен тоқтатылған.

АК-нің 359-бабының 1, 2-тармақтарына сәйкес, борышқор кінәлі болған кезде, егер заңдарда немесе шартта өзгеше көзделмесе,

Құжатқа қол қойылған: Момынжанов Ж. М., 20.11.2024
Заңды күшіне енген күні: 23.12.2024, судья Момынжанов Ж. М., 05.01.2025
2301-24-3-1/3258

міндеттемені орындамағаны және (немесе) тиісті дәрежеде орындамағаны үшін жауап береді. Егер борышқор міндеттемені тиісті дәрежеде орындау үшін өзіне байланысты шаралардың барлығын қолданғанын дәлелдесе, ол кінәсіз деп танылады.

Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырған кезде міндеттемені орындамаған немесе тиісті дәрежеде орындамаған адам, егер бой бермейтін күштің, яғни осы жағдайлар кезіндегі төтенше және тойтаруға болмайтын мән-жайлардың (дүлей құбылыстар, соғыс қимылдары, төтенше жағдай және т.б.) салдарынан тиісті дәрежеде орындауға мүмкіндік болмағандығын дәлелдей алмаса, мүліктік жауаптылықты көтереді. Ондай мән-жайларға, атап айтқанда, міндеттемені орындау үшін қажетті тауарлардың, жұмыстардың немесе қызмет көрсетудің рынокта болмауы жатпайды.

Заңдарда немесе шартта жауапкершіліктің және одан босатылудың өзге негіздері ескерілуі мүмкін.

Жоғарыда келтірілген материалдық құқық нормаларын құқықтық талдаудан шығатыны, қарастырылып отырған жағдайда өнім берушіні мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп тану өзінің құқықтық мәні бойынша шарттық міндеттемелерді орындамағаны үшін санкция болып табылады.

Өнім берушіні азаматтық-құқықтық жауапкершіліктің бұл түріне тарту, ол кінәлі болған жағдайда ғана жол беріледі. Жауапкерді мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп тану туралы талапты қанағаттандыру үшін міндеттемені бұзудың бір ғана фактісінің болуы жеткіліксіз, бұл ретте бұзушылықтар елеулі және тапсырыс беруші үшін жағымсыз салдарға әкеп соқтыруы талап қоюды қанағаттандыруға негіз болып табылады.

Сот, өнім берушіні шарттық міндеттемелерді орындамағаны үшін кінәлі деп табады. Ол жіберген бұзушылықтар тапсырыс беруші үшін жағымсыз салдарға әкелген, өйткені тапсырыс беруші шартты жасасу кезінде үміт артуына құқылы болғанынан едәуір дәрежеде айрылған.

Бұл мән-жайлар тапсырыс беруші ұсынған іске қатысты, жарамды және анық критерийлерге сәйкес келетін сот отырысында зерттелген дәлелдемелермен расталады.

Бұл мән-жайды кері шығаратын дәлелдемелерді жауапкер АПК-нің 72-бабына сай сотқа ұсынбады. Бұл оның процессуалдық олқылықтары болып табылады.

Тараптардың қолында бар дәлелдемелерді сотқа ұсынбау осы дәлелдемелерді апелляциялық, кассациялық сатылардағы сотқа ұсыну мүмкіндігін болдырмайды (АПК-нің 73-бабының 1-бөлігі).

Өз кезегінде, сотқа шешімді болжамдаудың негізінде құрастыруға тыйым салынған.

Осылайша, жауапкердің шарт талаптарын орындамауы оған Заңның 12-бабы 4-тармағының 3) тармақшасында көзделген салдарға әкеп соғады.

Құжатқа қол қойылған: Момынжанов Ж. М., 20.11.2024
Заңды күшіне енген күні: 23.12.2024, судья Момынжанов Ж. М., 05.01.2025
2301-24-3-1/3258

Жоғарыда көрсетілген негіздерге байланысты және қолданыстағы заң талаптарына сәйкес, сот жауапкердің шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамағанын, шарттың біржақтама бұзылғанын, нәтижесінде тапсырыс беруші үшін жағымсыз салдарлар туындап, Заңның 12-бабы 4-тармағында белгіленген мерзімде сотқа жүгінгенін ескеріп, әділдік пен ақылға сыйымдылық өлшемшарттарын негізге ала отырып, талап қою қанағаттандырылуға жатады деген тұжырымға келеді.

АПК-тің 117-бабына сәйкес, жауапкерден мемлекет кірісіне 1 846 (0,5 АЕК=1 8460 теңге) теңге мемлекеттік баж өндірілуі қажет.

ҚАРАР БӨЛІГІ:

АПК-нің 223-226-баптарын басшылыққа ала отырып, сот

ШЕШІМ ЕТТІ:

Талап қоюшы «Атырау облысы Мәдениет, тілдерді дамыту және архив ісі басқармасының Ғабдол Сланов атындағы облыстық ғылыми Әмбебап Кітапханасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің жауапкер «Айдана» жеке кәсіпкеріне мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп тану туралы талап қоюы қанағаттандырылсын.

«Айдана» жеке кәсіпкері мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушы деп танылсын.

«Айдана» жеке кәсіпкерінен мемлекет кірісіне 1 846 (бір мың сегіз жүз қырық алты) теңге мемлекеттік баж өндірілсін.

Шешімге түпкілікті нысанда шығарылған күннен бастап, ал сот талқылауына қатыспаған тұлғалар өздеріне шешімнің көшірмелері жіберілген күннен бастап бір ай ішінде Атырау облыстық сотының азаматтық істер бойынша сот алқасына Атырау облысының мамандандырылған ауданаралық экономикалық соты арқылы апелляциялық шағым немесе прокурордың өтінішхаты келтіруге мүмкін.

Судья **Ж.М. Момынжанов**

Құжатқа қол қойылған: Момынжанов Ж. М., 20.11.2024

Заңды күшіне енген күні: 23.12.2024, судья Момынжанов Ж. М., 05.01.2025